

333.

Oświadczenie rządowe

z dnia 20 kwietnia 1923 r.

w przedmiocie uznania granic wschodnich Rzeczypospolitej.

Podaje się niniejszem do wiadomości publicznej, że dnia 15 marca 1923 roku Konferencja Ambasadorów Wielkiej Brytanji, Francji, Włoch i Japonji, w wykonaniu artykułu 87 Traktatu Pokoju między Państwami Sprzymierzonymi i Stowarzyszonymi a Niemcami, podpisanego w Wersalu dnia 28 czerwca 1919 r. (Dz. U. R. P. z r. 1920 № 35 poz. 200) powzięła uchwałę treści następującej:

Decyzja Konferencji Ambasadorów w sprawie granic Polski.

IMPERJUM WIELKIEJ BRYTANJI, FRANCJA, WŁOCHY i JAPONJA, które podpisały wraz ze STANAMI ZJEDNOCZONEMI AMERYKI, jako Główne Mocarstwa Sprzymierzone i Stowarzyszone, Traktat Pokoju Wersalski,

Zważywszy, że według brzmienia artykułu 87, ustęp 3, tegoż Traktatu, do nich należy oznaczyć granice Polski, które nie były wyszczególnione przez ten Traktat;

Zważywszy, że Rząd Polski przedstawił w dniu 15 lutego 1923 roku Konferencji Ambasadorów prośbę, dążąc do tego, by Mocarstwa, mające w niej swych przedstawicieli, zrobiły użytek z praw nadanych im przez pomieniony artykuł;

Że, ze swej strony, Rząd Litewski już był, przez swą notę z dnia 18 listopada 1922 r., wykazał, iż troszczy się, by wzmiankowane Mocarstwa zrobiły użytek z tych praw;

Zważywszy, że, według brzmienia Artykułu 91 Traktatu Pokoju podpisanego w St. Germain-en-Laye, Austrija zrzekła się na rzecz głównych Mocarstw Sprzymierzonych i Stowarzyszonych wszystkich praw

Décision de la Conférence des Ambassadeurs au sujet des frontières des la Pologne.

L'EMPIRE BRITANNIQUE, LA FRANCE, L'ITALIE ET LE JAPON, signataires avec LES ÉTATS-UNIS D'AMÉRIQUE, comme Principales Puissances alliées et associées, du Traité de Paix de Versailles,

Considérant qu'aux termes de l'Article 87, alinéa 3, dudit Traité, il leur appartient de fixer les frontières de la Pologne, qui n'ont pas été spécifiées par ce Traité;

Considérant que le Gouvernement polonais a adressé, le 15 février 1923, à la Conférence des Ambassadeurs, une demande tendant à voir les Puissances, qui s'y trouvent représentées, faire usage des droits que leur confère ledit article;

Que, de son côté, le Gouvernement lithuanien s'était déjà, par sa note du 18 novembre 1922, montré soucieux de voir lesdites Puissances faire usage desdits droits;

Considérant qu'aux termes de l'Article 91 du Traité de Paix de Saint-Germain-en-Laye, l'Autriche a renoncé, en faveur des principales Puissances alliées et associées, à tous ses droits et titres sur

i tytułów na terytorjach, które należały uprzednio do byłej Monarchji Austro-Węgierskiej i które, położone poza nowymi granicami Austrii, takimi jakie są opisane w Artykule 27 rzezonego Traktatu, nie są obecnie przedmiotem żadnego innego przyznania;

Wobec tego, iż uznane zostało przez Polskę, że co się tyczy wschodniej części Galicji, warunki etnograficzne czynią koniecznym ustrój autonomiczny;

Zważywszy, iż Traktat zawarty pomiędzy Głównymi Mocarstwami Sprzymierzonymi i Stowarzyszonymi a Polską, w dniu 28 czerwca 1919 roku, przewidział dla wszystkich terytorjów, znajdujących się pod zwierzchnictwem polskiem, gwarancje specjalne na rzecz mniejszości rasy, języka lub religji.

Zważywszy, iż co do granicy z Rosją, Polska weszła bezpośrednio w stosunki z tem Państwem celem jej oznaczenia;

iż, co się tyczy granicy Polski z Litwą należy mieć na uwadze sytuację faktyczną, wynikłą, mianowicie, z Rezolucji Rady Ligi Narodów z dnia 3 lutego 1923 r.,

Polecily Konferencji Ambasadorów rozstrzygnąć tę sprawę.

Na skutek czego Konferencja Ambasadorów:

I. Postanawia uznać jako granice Polski:

1° Z Rosją:

Linję oznaczoną i zasłupioną, za zgodą obu Państw i na ich odpowiedzialność, w dniu 23 listopada 1922 r.

2° Z Litwą:

Linję poniżej opisaną (według mapy niemieckiej skala 1/100.000):

Od punktu zetknięcia się północnej granicy administracyjnej powiatu Suwalskiego z granicą Prus Wschodnich (punkt wspólny dla Prus Wschodnich, Polski i Litwy) i aż do najbardziej południowego wgięcia utworzonego przez granice powiatu Suwalskiego, mniej więcej o 7 kilometrów na północo-zachód od Puńska, północnej granicy administracyjnej powiatu Suwalskiego;

zamtąd, od południo-wschodu aż do punktu drogi Berzniki—Kopciowo, mniej więcej o 2 kilometry na południo-wschód od Berznik;

linję, która będzie oznaczona na miejscu i pozostawi Puńsk Polsce, przecinając jezioro Galadusya od jego północo-zachodnich krańców do punktu położonego mniej więcej o 2 kilometry na północ od Zegar, idąc dalej ku wschodowi, następnie równoległe z linją małych jezior położonych pomiędzy Berznikami a Zegarami mniej więcej o 2 kilometry na wschód od tych jezior;

zamtąd, aż do punktu mniej więcej o 2 kilometry 500 metrów na wschód od Zelwy na rzece Marycha, linję, która będzie oznaczona na miejscu;

zamtąd, w dół rzeki Marychy aż do miejsca gdzie do niej wpada mały dopływ położony na le-

les territoires, qui appartenaient antérieurement à l'ancienne Monarchie austro-hongroise et qui, situés au delà des nouvelles frontières de l'Autriche, telles qu'elles sont décrites à l'Article 27 dudit Traité, ne sont actuellement l'objet d'aucune autre attribution;

Considérant qu'il est reconnu par la Pologne, qu'en ce qui concerne la partie orientale de la Galicie, les conditions ethnographiques nécessitent un régime d'autonomie;

Considérant que le Traité conclu entre les Principales Puissances alliées et associées et la Pologne, le 28 juin 1919, a prévu pour tous les territoires placés sous la souveraineté polonaise, des garanties spéciales en faveur des minorités de race, de langue ou de religion;

Considérant qu'en ce qui concerne sa frontière avec la Russie, la Pologne est entrée directement en rapport avec cet État en vue d'en déterminer le tracé;

Qu'en ce qui concerne la frontière de la Pologne avec la Lithuanie, il y a lieu de tenir compte de la situation de fait résultant, notamment, de la Résolution du Conseil de la Société des Nations du 3 février 1923,

Ont chargé la Conférence des Ambassadeurs du règlement de cette question.

En conséquence, la Conférence des Ambassadeurs:

I.—Décide de reconnaître comme frontières de la Pologne:

1° Avec la Russie:

La ligne tracée et abornée d'accord entre les deux États et sous leur responsabilité à la date du 23 Novembre 1922.

2° Avec la Lithuanie:

la ligne ci-dessous décrite (d'après la carte allemande au 1/100.000°):

Depuis le point où la limite administrative septentrionale du district de Suwalki rencontre la frontière de Prusse orientale (point commun à la Prusse orientale, à la Pologne et à la Lithuanie) et jusqu'au point le plus au sud du rentrant de la limite du district de Suwalki, point situé à environ 7 kilomètres au N.-O. de Punszk la limite administrative septentrionale du district de Suwalki;

de là, vers le S.-E. jusqu'à un point de la route Berzniki-Kopciowo situé à environ 2 kilomètres au S.-E. de Berzniki.

une ligne à déterminer sur le terrain laissant Punszk à la Pologne, traversant le lac Galadusya depuis son extrémité N.-O. jusqu'à un point situé à environ 2 kilomètres au Nord de Zegary, se dirigeant ensuite vers l'Est, puis parallèlement à la ligne de petits lacs situés entre Berzniki et Zegary à environ 2 kilomètres à l'Est de ces lacs;

de là jusqu'à un point à environ 2 km. 500 à l'Est de Zelwa sur la Marycha, une ligne à déterminer sur le terrain,

de là, en aval, le cours de la Marycha jusqu'au confluent d'un petit affluent situé sur la rive gauche

wym jej brzegu i bezpośrednio w górę rzeki Sztudjanka;

z tamąd, linię która będzie oznaczona na miejscu, aż do źródła rzeki Igorki, dalej bieg tej rzeki, która płynie do Warwiszek aż do miejsca gdzie rzeka ta wpada do Niemna;

z tamąd, w dół rzeki bieg Niemna, aż do miejsca gdzie do niego wpada rzeka Grawe;

z tamąd, rzeka Grawe aż do punktu gdzie krzyżuje się z szosą Merecz-Rudnica (Rotnica);

z tamąd, linja, która będzie oznaczona na miejscu, aż do punktu, gdzie rzeka Skroblis wpada do rzeki Mereczanki;

z tamąd, bieg Mereczanki, aż do punktu, który będzie obrany na miejscu, mniej więcej o 800 metrów na południo-wschód od Podkamienia;

z tamąd i aż do punktu granicznego 142, położonego mniej więcej o 2 kilometry na północo-wschód od Strzelciszek;

linję, która będzie oznaczona na miejscu i pozostawi Litwie miejscowości: Podkamień, Karpiszki, Strzelciszki, a Polsce Bortele, Kukle, przechodząc zaś przez skrzyżowanie się dróg idących z Bobryszek do Olkienik oraz z Oran do Wojtowa na drodze żelaznej z Grodna do Wilna;

z tamąd, i aż do punktu, który będzie oznaczony na biegu Wilji, mniej więcej o 800 metrów na zachód od Surmaniec;

linję, która będzie oznaczona na miejscu, pozostawiając Litwie następujące miejscowości: Kalance, Spengleniki, Gieceniszki, Uzuleje, Prybance, Greczowka, Wismance, Jagielany, Dergiance, Kopciszki, Zailgi, Chwoszna, Niedźwiedówka, Janczuny, Daniliszki, Jerzówka, Nowy-Dwór, Promysłowka, Wałakiszki, Kurkliszki, Kalejkiemie, Wiluniszki, Kiermanczyski, Białolesie i Owsieciszki, i pozostawiając Polsce miejscowości: Wojtowo, Yw-Puskarnia, Czarnokowale, Kol-Lejpuny, Wejksztelance, Ejgiełance, Markowszna, Skobska, Wizgirdy, Dombrowo, Dembniaki, Stanisławówka, Kotysz, Staskuniszki, Lebiedzie, Mejluszki, Podworance, Glity, Piektoniszki, Kiermeliszki, Kudrany, Poniewiezka, Majdany, Miciuny, Lojziszki, Mejryszki, Borcie, Jateluny, Puzanowo, Kazimirowka i Surmance;

z tamąd, bieg Wilji, aż do punktu położonego mniej więcej o 1 kilometr na południe od Sejmienszek;

z tamąd, i aż do punktu do oznaczenia na krańcach południowo-wschodnich jeziora Oswie na południe od Zoltyn;

linję, która będzie oznaczona na miejscu i pozostawi na terytorjum litewskim następujące miejscowości: Sejmienszki, Kliszebloto, Podozierce, Pojodzie, Pospierze, Kejmince, Skietery, Olinowo, Pory, Kontromiszki, Kiele, Awizance, Nieczance, Borowy, Olany, Palki, Ollis, Okmiana, Towkiele, Ale-

de cette rivière et immédiatement en amont de Sztudjanka;

de là, une ligne à déterminer sur le terrain jusqu'à la source de la rivière Igorka, puis le cours de cette rivière qui passe à Warwiszki jusqu'à son confluent avec le Niemen;

de là, en aval, le cours du Niemen jusqu'au confluent de la rivière Grawe;

de là, la rivière Grawe jusqu'au point où elle se croise avec la chaussée Merecs-Rudnica (Rotnica);

de là, une ligne à déterminer sur le terrain jusqu'au confluent de la rivière Skroblis avec la rivière Mereczanka;

de là, le cours de la Mereczanka jusqu'à un point à environ 800 mètres au Sud-Est de Podkamien;

de là et jusqu'à la cote 142 à environ 2 kilomètres au N.-E. de Strzelciszki;

une ligne à déterminer sur le terrain laissant en Lithuanie les localités de Podkamien, Karpiszki, Strzelciszki, en Pologne celles de Bortele, Kukle, et passant par la croisée des routes allant de Bobryszki à Olkieniki et d'Orany à Wojtowo sur la voie ferrée de Grodna à Wilna;

de là et jusqu'à un point à déterminer sur le cours de la Wilia à environ 800 mètres à l'Ouest de Surmance;

une ligne à déterminer sur le terrain laissant en Lithuanie les localités de: Kalance, Spengleniki, Gieceniszki, Uzuleje, Prybance, Greczowka, Wismance, Jagielany, Dergiance, Kopciszki, Zailgi, Chwoszna, Niedzwiedowka, Janczuny, Daniliszki, Jerzowka, Nowy-Dwor, Promyslowka, Wałakiszki, Kurkliszki, Kalejkiemie, Wiluniszki, Kiermanczyski, Białolesie et Owsieciszki, et laissant en Pologne les localités de: Wojtowo, Vw-Puskarnia, Czarnokowale, Kol-Lejpuny, Wejksztelance, Ejgiełance, Markowsz-na, Skobska, Wizgirdy, Dombrowo, Dembniaki, Stanislawowka, Kotysz, Staskuniszki, Lebiedzie, Mejluszki, Podworance, Glity, Piektoniszki, Kiermeliszki, Kudrany, Poniewiezka, Majdany, Miciuny, Lojziszki, Mejryszki, Borcie, Jateluny, Puzanowo, Kazimirowka et Surmance;

de là, le cours de la Wilia jusqu'à un point situé à environ 1 km. 200 au Sud de Sejmienszki;

de là, et jusqu'à un point à déterminer à l'extrémité Sud-Ouest du lac Oswie au Sud de Zoltynie;

une ligne à déterminer sur le terrain laissant en territoire lithuanien les localités de: Sejmienszki, Kliszebloto, Podozierce, Pojodzie, Pospierze, Kejmince, Skietery, Olinowo, Pory, Kontromiszki, Kiele, Awizance, Nieczance, Borowy, Olany, Palki, Ollis, Okmiana, Towkiele, Alexandryszki, Ga-

xandryszki, Gawejki, Zoltynie, a na terytorjum Polski miejscowości: Podworzance, Podgajem, Drawcze, Mejluny, Papiernia, Bortkuski, Uzyblindzie, Lipowko, Poblyndzie, Zyndule, Astyki, Szelkowszna, Romaszkanca, Pogiry, Borowka, Sontoki, Pulstylki, Rudejki, Stolewszna, Zemwiszki, Smilgi, Gawejki, Sidabry;

ztamtąd, linię przecinającą jezioro Oświe aż do punktu, który będzie oznaczony na jego północno-wschodnim brzegu, o mniej więcej 1500 metrów na południo-wschód od Olki;

ztamtąd, i aż do punktu do ustalenia na południowym brzegu jeziora Prowa na wschód od Surganców;

ztamtąd, i aż do punktu, który będzie oznaczony na miejscu i pozostawi na terytorjum litewskim następujące miejscowości: Olka, jezioro Boloma, Labejszyski, Mlynek, Janiszki, Szerajkiszki, Surgance, a na terytorjum polskim miejscowości: Jankuniszki, Purwiniszki, Szarkiszki, Maciejewa, Orniany, Skardze, Nowosiolka, Grybiance;

ztamtąd, i aż do punktu, który będzie obrany na południowym brzegu jeziora, nad którym położone są Antolkony i o 500 metrów na zachód od tej miejscowości:

linję, która będzie oznaczona na miejscu i pozostawi na terytorjum litewskim następujące miejscowości: Madejki, Mazule, Szykaliszki, Andrulance, Szukowszczyzna, Szemeityszki, Prudziszki, Polukno, Poshenis, Szwirbliszki, Rgt-Sidoryszki, Mineiszany, a na terytorjum polskim: Maldziuny, Rutowszczyzna, Baranowo, Antaledse, Bernjuni, Lyngmjany, Antolkony;

ztamtąd i aż do granicy Łotwy:

linję, która będzie oznaczona na miejscu i skieruje się na północno-wschód, potem ku północy, przecinając jezioro Bolosza i jezioro Dringis i pozostawiając na terytorjum Litewskim następujące miejscowości: Rgt-Ashusseniz, Achramjanzy, Reipe, Ashany, Sadsjuny, Bol-Derewnja, Suntupe, Kalnischki, Schablowisna, Mugliszki, Junkokalne, Gut-Nowo-Smolwy, Werugiszki, a na terytorjum polskim: Kozaczyzna, Mejluny, Wardsikeme, Aliejuni, Sakiszki, Poshemiszki, Karatschuny, Smolwy, Paukszte-Liszki, Gut-Smolwy (Północne), Dulziszki, Mateliszki.

Oznaczenie tej linii na miejscu pozostawione jest zabiegom zainteresowanych Rządów, którym przysługiwać będzie całkowita możność przystąpienia za wspólnym porozumieniem do sprostowania szczegółów, uznanych przez nie na miejscu za nieodzowne.

II. Postanawia przyznać Polsce, przejmującej wszelkie prawa zwierzchnicze nad terytorjami położonemi pomiędzy granicami powyżej określonymi a innymi granicami polskiego terytorjum, z zastrzeżeniem postanowień Traktatu Pokoju w Saint-Germain-en-Laye, dotyczących ciężarów i zobowiązań

wejki, Zoltynie, et en territoire polonais les localités de: Podworzance, Podgajem, Drawcze, Mejluny, Papiernia, Bortkuski, Uzyblindzie, Lipowko, Poblyndzie, Zyndule, Astyki, Szelkowszna, Romaszkanca, Pogiry, Borowka, Sontoki, Pulstylki, Rudejki, Stolewszna, Zemwiszki, Smilgi, Gawejki, Sidabry;

dè là, une ligne traversant le lac Oświe jusqu'à un point à déterminer sur sa rive N.-E., à t. 500 mètres environ au Sud-Est d'Olka;

de là, et jusqu'à un point à déterminer sur la rive Sud du lac Prowa à l'Est de Surgance:

une ligne à déterminer sur le terrain, laissant en territoire lithuanien les localités de: Olka, le lac Boloma, Labejszyski, Mlynek, Janiszki, Szerajkiszki, Surgance, et en territoire polonais les localités de: Jankuniszki, Purwiniszki, Szarkiszki, Maciejewa, Orniany, Skardze, Nowosiolka, Grybiance;

de là et jusqu'à un point à déterminer sur la rive méridionale du lac au bord duquel se trouve Antolkony et à 500 mètres à l'Ouest de cette localité:

une ligne à déterminer sur le terrain, laissant en territoire lithuanien les localités de: Madejki, Mazule, Szykaliszki, Andrulance, Shukowschtschisna, Shemeityszki, Prudzischki, Polukno, Poshenis, Shwirblischki, Rgt-Sidorischki, Mineischany, et en territoire polonais les localités de: Maldziuny, Rutowschtschisna, Baranowo, Antaledse, Bernjuni, Lyngmjany, Antolkony;

de là et jusqu'à la frontière de Lettonie:

une ligne à déterminer sur le terrain se dirigeant vers le Nord-Est puis vers le Nord, passant entre le lac de Boloscha et le lac Dringis et laissant en territoire lithuanien les localités de: Rgt-Ashusseniz, Achramjanzy, Reipe, Ashany, Sadsjuny, Bol-Derewnja, Suntupe, Kalnischki, Schablowisna, Mugliszki, Junkokalne, Gut-Nowo-Smolwy, Werugischki, et en territoire polonais les localités de: Kosatschisna, Meiluny, Wardsikeme, Aliejuni, Sakischki, Poshemischki, Karatschuny, Smolwy, Paukschte-Lischki, Gut-Smolwy (Nord), Dulzischki, Matelischki.

Le tracé de cette ligne sur le terrain est laissé aux soins des deux Gouvernements intéressés, qui auront toute latitude pour procéder, d'un commun accord, aux rectifications de détail qu'ils reconnaîtraient, sur place, indispensables.

II. — Décide de reconnaître à la Pologne, qui accepte, tous droits de souveraineté sur les territoires compris entre les frontières ci-dessus définies et les autres frontières du territoire polonais, sous réserve des dispositions du Traité de Paix de Saint-Germain-en-Laye concernant les charges et obligations in-

przeniesionych na inne Państwa, którym przekazana jest część terytorjum byłej Monarchji Austro-Węgierskiej.

Działo się w Paryżu, dnia piętnastego marca, tysiąc dziewięćset dwudziestego trzeciego roku.

Eric PHIPPS.
Romano AVEZZANA.

R. POINCARÉ.
M. MATSUDA.

Niżej podpisany, należycie upoważniony, oświadcza w imieniu Rządu Polskiego, iż przyjmuje powyższe postanowienia.

Działo się w Paryżu, dnia piętnastego marca, tysiąc dziewięćset dwudziestego trzeciego roku.

Maurycy ZAMOYSKI.

Minister Spraw Zagranicznych: *Al. Skrzyński*

---

combant aux États auxquels un territoire de l'ancienne Monarchie austro-hongroise est transféré.

Fait à Paris, le quinze mars mil neuf cent vingt-trois.

Eric PHIPPS.
Romano AVEZZANA.

R. POINCARÉ.
M. MATSUDA.

Le soussigné, dûment autorisé, déclare, au nom du Gouvernement polonais, accepter les dispositions ci-dessus.

Fait à Paris, le quinze mars mil neuf cent vingt-trois.

Maurice ZAMOYSKI.